

Posudek oponenta na magisterskou práci Bc. Terezy Tajčové *Sedmdesát let vzpomínek na Lidice a Ležáky*. Praha, Pracoviště orální historie a soudobých dějin FHS UK 2017, 71 stran plus přílohy

Posuzovanou diplomovou práci zaměřila autorka na téma, které bylo již v dosavadní historiografii zpracováno mnoha způsoby a také v různých dějinných obdobích, přesto se však pokouší najít „mezeru“ v dosavadním zpracování. Tou by se v jejím pojetí mělo stát zamyšlení nad proměnami jejich obrazu v určitých „pamětních produktech“ (zejména pak ve specializovaném dobovém tisku) a to v delší časové perspektivě (1945 – 2015). Podporovatelé zcela nepoznaných témat a milci inovativních metodologických přístupů tak budou možná mírně zklamáni dnes již značnou „zažitostí“ a „tradičností“ tohoto pojetí, podobně jako tematickou „inflací“ lidické a ležácké problematiky, nicméně zasvěceným čtenářům se snaží autorka poskytnout určitý vzhled do problematiky a pendant pro další orientaci v bádání či studiu, což z mého pohledu zaslouží ocenění. Do diskuze bych chtěl položit otázku, co ji vedlo a motivovalo k výběru tohoto tématu?

Diplomantka se oborovým zaměřením pohybuje na pomezí soudobé historiografie, regionálních dějin a dějin médií, přičemž klíčovým nástrojem poznání je jí historicky laděná obsahová i kvantitativní analýza. Této volba se vzhledem k tématu i rozsahu pojednávaného pramenného materiálu i sekundárních zdrojů jeví sice jako nijak originální, nicméně jako logická a akceptovatelná. Pramennou základnou pak jsou autorce zejména vybrané prameny tiskové povahy – konkrétně pak tiskoviny odbojově-pamětních organizací působících v Československu a v České republice (zejména pak Svazu protifašistických bojovníků a Svazu bojovníků za svobodu) *Národní osvobození* a *Hlas revoluce*. Do diskuze bych chtěl autorce položit otázku, co stálo za její volbou soustředit se na analýzu těchto titulů, jež jsou z mého pohledu reprezentanty pouze určitého pamětního segmentu a určitého „náhledu na minulé dění“? A dále virtuálně-historická otázka: jakým způsobem by se analýzy lidických a ležáckých obrazů proměnily, pokud by sem byla zařazena analýza nějakého titulu např. exilové provenience? Oporou pro formulaci hlubších závěrů jsou pak autorce také prameny další, jako např. filmografie, vzpomínková literatura, další tituly dobového tisku nebo elektronické zdroje, což lze opět jen kvitovat. Autorka dále také pracuje s rozsáhlým souborem sekundární literatury, který využívá jako rámec pro své analýzy a interpretace. Pro tento formát práce se mi jeví tento soubor jako dostačující, byť by samozřejmě bylo možné jej v určitých ohledech doplnit. Pro inspiraci do dalších bádání mě namátkou napadá publikační produkce (po dlouhá léta exilové) Společnosti pro vědy a umění, kde „odbojový odkaz“ hrál velmi významnou roli.

Strukturu práce považuji za promyšlenou a logicky vystavěnou, jež plně vyhovuje kombinaci tématu i zvolených metod. Velmi oceňuji autorčinu přestavit jednotlivé „aktéry dění“ – tj. např. vydavatele tiskovin, jejich institucionální proměny na pozadí dění a také nejvýznačnější protagonisty. Právě do této oblasti by z mého pohledu mohl směřovat další badatelský zájem (tj. kdo a proč o Lidicích a Ležácích referoval a v jaké souvislosti). Dále pak na ocenění hodné považuji snahu pozastavit se na proměnami klíčových pojmů (jako např. „pieta“, „vzpomínka“ apod.), což dává práci i historicko-jazykový rozměr, jež by bylo možné prohlubovat v dalších bádáních. Vzhledem ke značnému rozsahu pramenné základny a cílům práce považuji výsledek za spíše „tematicko-chronologický repertoár“ a počátek dalších bádání ať již autorky samotné, nebo jejích pokračovatelů. Ohledně tematických závěrů bych se chtěl dotázat na autorčin názor na důvody, proč se Ležáky v poslední době postupně začínají ocitát v pomyslném „symetrickém“ postavení s Lidicemi?

Po formální stránce je práce sepsána na solidní úrovni a vzhledem k formátu práce je i poměrně čtivá. Za pozitivum považuji zařazení barevných ukázek z analyzovaného dobového tisku.

I na základě výše uvedeného považuji práci za solidní a poctivě zpracovaný příspěvek poskytující vzhled do jedné z oblastí soudobých dějin české společnosti, byť možná na první pohled nepřináší nějaké překvapivé, či zcela inovativní závěry. Práci doporučuji k obhajobě a v případě úspěšné ústní obhajoby doporučuji hodnocení v rozmezí 1 (výborně) a 2 (velmi dobře).

V Praze 24. 1. 2018

doc. PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.